

léssel kell számolnunk. Az avar településrészeleten belül 4 házat figyeltünk meg. Kialakításuk változatos. A négyzetes, vagy téglalap alakú, 2–6 cölöplyukas, félig földbe mélyített házalapok egyikében bevált kemencét találtunk. A házak között a kerítőárkok mellett egy szabadban álló földbe mélyített kemence is létesült. Ennek ovális előtere és ovális, alacsony, bevált tűztere jó állapotban maradt meg. Itt kerámiaréteget a sütőfelületben nem találtunk. A telepanyag döntően kézzel formált kerámiából állt. A korongolt kerámiát egyetlen szürke oldaltöredék képviselte. A telepet elsődlegesen a közép avar kor végére, a késő avar kor elejére kelteztük. A telep objektumai a nyomvonal még feltárható szakaszai alá is befutnak, így Ny-ra további jelenségek előkerülésére számíthatunk.

Az Árpád-kori településrészelethez tartozott a legtöbb objektum, összesen 237. Ebből 118 gödör, 41 árok, 41 ház, 24 kemence, 5 kemencebokr, 2 kút, 3 sír és további 3 kontextus nélküli leletkoncentráció. A falurészlet objektumai a feltárt terület legnyugatiabb szakasza kivételével a teljes felszínen jelentkeztek. A négyyszögletű karámszerkezetek több árkát kétszer-háromszor is megújították. A félig földbe mélyített házak és a kültéri kemencék szórta helyezkednek el, a nyomásos gazdálkodás meghonosodása és a szilárd telekszerkezet kialakulása előtti állapotokat tükrözik. A kutak egyikének bárdolt tölgygerendákból készült boronaszerkezetű bélése jó állapotban maradt meg. A kemencék kerámiatöredékekkel kitapasztott sütőfelületei többnyire egyrétegűek. A nagy mennyiségű kerámiaanyag mellett (melyben a cserépbogrács-töredékek dominálnak, de említésre méltók a többszörös hullámvonal-köteggel díszített fazekak darabjai is) számos fémtárgy, köztük két vassarkantyú, egy szakállas nyílhegy, és egy kemencebokr betöltéséből ép sarló is előkerült. A falu a Maros mentén, Csikán és Nagylakon át Erdélybe vezető középkori hadiúttól É-ra, a tatárjáráskor elpusztult Kenézmonostor vonzáskörzetében helyezkedett el. Ez a terület a 12. század utolsó harmadától a Monoszló nem birtoka. A névvel nem azonosítható település valószínűsíthetően a nagylaki plébániához tartozott. A település fennállását jól keltezik az objektumokból származó, illetve szórvány érmék, köztük I. András, II. Béla, és III. Béla veretei. Az utóbbi rézpénzeit tartalmazza egy legalább 8 darabos, edénybe rejtett érmekincs, melynek elrejtése esetleg kapcsolatba hozható Monoszló nembeli Tamás 1203–1204 körüli fogságával és így a nemzetség dél-dunántúli és szlavóniai fő birtoktömbjeitől távol eső nagylaki uradalom védtelenné válásával.

Feltárára került 4, a feltárt területen szórta elhelyezkedő, szerény mellékletekkel rendelkező Árpád-kori sír is. A sírok közvetlen közelében is vannak telepobjektumok, így a temető pontos idő-és térbeli viszonya a faluhoz még kérdéses.

A feltárást során napvilágot látott 434 ismeretlen korú objektum is: 330 gödör, 87 árok, 3 ház, 3 kemence, 1 kút, 1 sír és 9 cölöphely.

Munkatársak: Balogh Csilla, Pópity Dániel, Türk Attila régészek, Czinege Dániel, Czukor Péter, Heipl Mónika, Nagy Judit, Németh Dániel, Priskin Anna, Simon Elvira, Szabó Ágnes, Szabó Dénes, Szabó Győző, Veres Zsuzsanna régésztechnikusok.

SZEVERÉNYI VAJK

45. Cserépfalu, Kerekhegy

(KÖH 86329)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2013. október 3-án a Miskolci Egyetem Régészeti kulturális örökség, védelem és hasznosítás szakirányú továbbképzési szak képzésén belüli terepgyakorlat keretében terepbejárást végeztünk a cserépfalui Kerekhegy területén, ahol nagy mennyiségű, szinte kivétel nélkül díszítetlen késő bronzkori kerámiát gyűjtöttünk.

Munkatársak: Miskolci Egyetem hallgatói.

PUSZTAJNÉ FISCHL KLÁRA

46. Csobaj, Túrós-dűlő

(KÖH 88531)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2013. október 4–14. között előzetes régészeti dokumentáció keretében a Herman Ottó Múzeum a Szerencsi kistérség ivóvízellátását célzó beruházáshoz kapcsolódóan terepbejárást végzett. A felszíni kutatás Abaújszántó, Tállya, Szerencs, Taktabáj, Csobaj, Tarcal és Tokaj területét érintette. Legnagyobb részben késő bronzkori, kisebb mennyiségben neolitikus, római császárkori és középkori lelőhelyeket azonosítottunk.

A lelőhely a Csobajhoz tartozó Túrós-dűlő területén, annak É-i részén, egy markánsan kiemelkedő dombon található, a Bódványos-ér és a Báj-Tardosi-csatorna között. A lelőhely területe átnyúlik a dombbal egyetemben a köves úton a Taktabájhoz tartozó Mogyorós-dűlő K-i részére. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor kukorica fedte, ami rossz látási viszonyokat biztosított. 200×140 m-es területen, a látási viszonyok ellenére, intenzíven gyűjtöttünk késő bronzkori kerámiatöredékeket.

Munkatársak: Horváth Antónia, Hajdú Melinda, Nagy Zoltán, Kalászi György, Galkó József, Gyárfási József.

TÓTH KRISZTIÁN

47. Csongrád, Vendel-halom

(KÖH 17276)

(Csongrád megye) H

2013. április 23-án helyszíni szemlélt végeztünk Csongrád, Vendel-halmon. Célunk a lelőhely pontos helyszínének beazonosítása volt, melyre a lelőhely szakdolgozati feldolgozásához volt szükség. A lelőhelyet az 1:10 000 léptékű topográfiai térkép, Dienes István 1957-es ásatási helyszínrajza és jegyzetrajza alapján azonosítottuk. A megfigyeléseinket fényképeken rögzítettük, illetve a topográfiai térképen jelöltük.

A lelőhely a Csongrádot elkerülő 451-es út mentén található, a Szegedi és a Kolozsvári út között; a Szegedi út körforgalmától kb. 230 m-re K-re. Az egykori 1. homokbányától É-ra, a mai elkerülő út széléig szántóföld található, mely a szemlénykor frissen szántott volt. A bányagödörtől DK-re veteményes található. A korabeli helyszínvázlatokon az 1. és 2. bányagödör közötti út ma is használatban van, vonalvezetése egyezik a régivel. A 3. bányagödör környezete elhanyagolt, attól DK-re körbekerített tanya épületei, Ny-ra és ÉNy-ra az itt elhaladó földútig legelőnek használt terület van. A homokbányák közötti területen akácok liget van, és ugyancsak akácok vannak a bányagödrök belsejében, illetve széleiken. Az egykori bányagödrök, és az ásatási szelvények jól azonosíthatók voltak az 1957-es Dienes István féle helyszínrajzon látható lakóépület, istálló és a villanyoszlo-